

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการดูแลสุขภาพตนเองของอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนที่จัดดำเนินการอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียนที่ได้รับการอบรมตามหลักสูตรอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียนในระหว่างปีพุทธศักราช 2531 จนถึงเดือนกันยายน 2532 ซึ่งมีทั้งสิ้นจำนวน 4 โรงเรียน เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียนทั้งหมดจำนวน 365 คน เพศชาย 148 คน เพศหญิง 217 คน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรของอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

รายการ	อาสาสมัคร นักเรียนหญิง	อาสาสมัคร นักเรียนชาย	รวม
1. โรงเรียนวัดโพธิ์เรียง			
ประถมศึกษาที่ 4	3	3	6
ประถมศึกษาที่ 5	3	6	9
ประถมศึกษาที่ 6	8	6	14
2. โรงเรียนวัดบางประกอก			
ประถมศึกษาที่ 4	17	10	27
ประถมศึกษาที่ 5	21	12	33
ประถมศึกษาที่ 6	24	9	33

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรของอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

รายการ	อาสาสมัคร		รวม
	นักเรียนหญิง	นักเรียนชาย	
3. โรงเรียนราษฎร์บูรณะ			
ประถมศึกษาปีที่ 4	15	15	30
ประถมศึกษาปีที่ 5	16	14	30
ประถมศึกษาปีที่ 6	18	12	30
4. โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม			
ประถมศึกษาปีที่ 4	35	12	47
ประถมศึกษาปีที่ 5	30	24	54
ประถมศึกษาปีที่ 6	27	25	52
รวม	217	148	365

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 การดูแลสุขภาพตนเอง ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) มี 5 คำตอบ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การสร้างเครื่องมือ

1. การเตรียมการก่อนสร้างแบบสอบถาม

1.1 ศึกษาหลักสูตรสุขศึกษาในชั้นประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หนังสือเรียน เอกสาร และรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาการจัดดำเนินการโครงการอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียน จากเอกสารที่ใช้ในการฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียน หนังสือคู่มือการฝึกอบรม ตลอดจนเป้าหมายในการดำเนินงาน

1.3 ศึกษาโครงการอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียน จากเอกสาร หนังสือ คู่มือโครงการอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียน คู่มือวิทยากรอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียนและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.4 ศึกษาการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมสุขภาพ

1.5 ศึกษาปัญหาสุขภาพของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา จากหนังสือ และ เอกสารต่าง ๆ

2. การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียนจำแนกตามโรงเรียน ระดับชั้น เพศ ศาสนา อาชีพหลักของบิดา มารดา และระดับการศึกษาของบิดา มารดา รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 การดูแลสุขภาพตนเองของอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (rating scale) จำนวน 105 ข้อ โดยแยกเป็น สิ่งที่ควรปฏิบัติ 61 ข้อ และสิ่งไม่ควรปฏิบัติ 44 ข้อ ขอบเขตของเนื้อหาแบบสอบถามเน้น กิจกรรมสุขภาพที่ดีเกี่ยวกับอนามัยส่วนบุคคล โภชนาการ การปฐมพยาบาล อนามัยสิ่งแวดล้อม

และสุขภาพ วิชาการ การใช้จ่าย โรคติดต่อ สุขภาพจิต บริการสาธารณสุขในชุมชน
การป้องกันอุบัติภัย กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ
ปลายเปิด

3. การตรวจสอบเครื่องมือ

3.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางสุขศึกษา จำนวน 6 ท่าน
ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ขอคำแนะนำที่จะปรับปรุง
เครื่องมือให้ถูกต้องเหมาะสม

3.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับอาสาสมัครสาธารณสุข
ในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 41 คน

3.3 นำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธี
โคเอฟฟิเชียนต์ อัลฟา (Coefficient alpha) ได้ค่าเท่ากับ 0.95

3.4 ปรับปรุงแบบสอบถาม พร้อมกับให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจทานก่อนนำ
แบบสอบถามไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนจาก
ผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ถือไปยังโรงเรียนกลุ่มประชากรทั้ง 4 โรงเรียน
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนัดหมายวันและเวลาที่จะทำการ
เก็บข้อมูล แล้วนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มประชากรตอบ จำนวน 365 คน ในระหว่างวันที่ 20
จนถึงวันที่ 15 มีนาคม 2533

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ดังนี้

1. นำแบบสอบถามส่วนที่ 1 มาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. นำแบบสอบถามส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นการดูแลสุขภาพตนเองของอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียนมาแจกแจงความถี่ในแต่ละข้อ แล้วหาค่าเฉลี่ย โดยกำหนดคะแนนดังนี้

คะแนนของข้อที่ควรปฏิบัติ

ทำเป็นประจำ	มีค่า 4	คะแนน
ทำบ่อยครั้ง	มีค่า 3	คะแนน
ทำนาน ๆ ครั้ง	มีค่า 2	คะแนน
ไม่ทำเลย	มีค่า 1	คะแนน
ไม่มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น	มีค่า 0	คะแนน

คะแนนของข้อที่ไม่ควรปฏิบัติ

ไม่มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น	มีค่า 0	คะแนน
ทำเป็นประจำ	มีค่า 1	คะแนน
ทำบ่อยครั้ง	มีค่า 2	คะแนน
ทำนาน ๆ ครั้ง	มีค่า 3	คะแนน
ไม่ทำเลย	มีค่า 4	คะแนน

เมื่อได้ค่าเฉลี่ยของคะแนนในข้อที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ นำมาเทียบอันดับ

การดูแลสุขภาพตนเอง โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.00	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองดีมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองดี
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองพอใช้
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองไม่ดี
ค่าเฉลี่ย 0.00-0.99	หมายถึง	ไม่มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นเลย

3. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. เปรียบเทียบการดูแลสุขภาพตนเองของอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียน ระหว่างเพศชายและเพศหญิง โดยใช้ค่า "ที" (t-test) ทดสอบความแตกต่างที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล กระทำโดยการประเมินผลการคำนวณจากคอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSx (Statistical Package for the Social Sciences Version X) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย